

Vergaderjaar 2017–2018

34 627

Wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet (voortgang energietransitie)

Nr. 16

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 december 2017

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft verzocht om een reactie op de uitzending van Kassa van 4 november 2017 «Onveilige slimme gasmeters».

Tegelijkertijd met deze vragen worden separaat de schriftelijke vragen van het lid Van Tongeren (GroenLinks) en het lid Mulder (CDA) over hetzelfde onderwerp beantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2017/18, nrs. 677 en 676).

Uitzending televisieprogramma Kassa

In de uitzending van 4 november 2017 van het tv-programma Kassa werd de veiligheid van de gasmeters van Landis+Gyr G4/G6 (DSMR 4.2 generatie) in twijfel getrokken. Het betrof bijna 44.000 geïnstalleerde meters met een productiefout. Het schroefdraad bleek korter dan de productspecificaties van de netbeheerder aan de meterfabrikant voorschrijven. De netbeheerders geven aan dat het door deze productiefout niet zeker is dat de betreffende meters de normale levensduur van minimaal 20 jaar mee kunnen en ze daarom vervangen worden.¹

Daarnaast kwam in de uitzending van 18 november jl. naar voren dat ook ruim 17.000 gerepareerde Landis + Gyr G4/G6 meters (DSMR 4.2 generatie) zijn geïnstalleerd. Hierbij zijn de meters met de betreffende productiefout gerepareerd door ze te voorzien van een adapter.

¹ <https://www.netbeheernederland.nl/nieuws/netbeheerders-gaan-beperkt-aantal-gasmeters-vervangen-1199>

Verantwoordelijkheid voor veiligheid meterplaatsingen

De netbeheerders zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de gasmeters. Voordat gasmeters worden opgehangen, test een onderzoeksinstituut of de gasmeter voldoende stevig is, duurzaam is en de juiste meterstanden aangeeft. Een tweede veiligheidscontrole wordt uitgevoerd door de monteur van de gasmeter. Onderdeel van deze veiligheidscontrole is een functioneringstest, een druk- en lekkagetest en een test van de veiligheid van de huisinstallatie van de consument.

Het Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) is verantwoordelijk voor het beoordelen van het veiligheidsmanagementsysteem waarmee de netbeheerder de kwaliteit van zijn transportdienst beheert, waaronder de veiligheid van het gasnet. SodM beschikt over voldoende deskundigheid om bovengenoemde taak goed te kunnen uitvoeren. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) is belast met het toezicht op de Gaswet in den brede en heeft handhavingsbevoegdheid. Als SodM meent dat de veiligheid niet op orde is, komt de ACM in beeld als handhaver richting de netbeheerder. Door mijn voorganger is al eerder geconstateerd dat de verantwoordelijkheid voor het toezicht en de handhaving van de gastransportdienst niet eenduidig is belegd². Om effectief toezicht te houden is een heldere verdeling tussen rollen en bevoegdheden nodig. Om die reden heb ik in het wetsvoorstel Voortgang Energietransitie³ aan SodM een bredere toezichtsbevoegdheid en handhavingsbevoegdheid toegekend op het gebied van de veiligheid bij gas.

Proces na ontdekking productiefout

Nadat de productiefout met het te korte schroefdraad werd ontdekt, hebben de netbeheerders zelf onderzoek gedaan en onderzoek laten doen. Dit betrof zowel onderzoek naar de veiligheid van de gasmeters met een kortere schroefdraad als naar de gerepareerde meters. Het onderzoek is onder andere uitgevoerd door certificeringsorganisatie KIWA en Holland Innovative. De netbeheerders constateren op basis van deze onderzoeken dat de gasmeters geen onmiddellijk veiligheidsrisico opleveren. Ook wordt een risico op de lange termijn niet aangetoond. Doordat het door de productiefout niet zeker is dat de betreffende meters de normale levensduur van minimaal 20 jaar mee kunnen, besloten de netbeheerders deze te vervangen.⁴ Van de circa 44.000 meters zouden er al ruim 18.000 zijn vervangen. Daarnaast zullen de netbeheerders voor 1 april 2018 de vervanging inplannen van de overige meters met deze productiefout.

Voor het onderzoek naar de veiligheid van de Landis+Gyr G4/G6 (DSMR 4.2 generatie) voert SodM momenteel de regie. Daaruit blijkt dat de netbeheerders direct zijn gestopt met het plaatsen van meters na de eerste signalen uit de praktijk over de productiefout. SodM constateert dat de KIWA-rapporten over het te korte schroefdraad niet geschikt zijn om iets te kunnen zeggen over de langetermijnveiligheid van de meters. Daarom stelt SodM dat de netbeheerders de vervanging van alle meters met een te kort schroefdraad (inclusief de gerepareerde meters) voor 1 april 2018 moeten inplannen.

Uit onderzoek van SodM blijkt dat er bij een kleine 1.500 van de 17.000 gerepareerde meters door de fabrikant een verkeerde lijm is gebruikt.

² Wetsvoorstel STROOM, Kamerstuk 34 199, nrs. 2 en nr. 3

³ Artikel 1c, wijziging Gaswet onderdeel van wetsvoorstel Voortgang energietransitie. Kamerstuk 34 627, nr. 2

⁴ <https://www.netbeheernederland.nl/nieuws/netbeheerders-gaan-beperkt-aantal-gasmeters-vervangen-1199>

SodM stelt dat zowel de netbeheerders als de fabrikant niet hebben aangetoond dat deze reparatie aan alle veiligheidseisen voldoet. Daarop heeft SodM de betrokken netbeheerders gesommeerd de meters met de verkeerde lijm per direct te vervangen. De vervanging voor de overige 15.500 gerepareerde meters wordt voor 1 april 2018 ingepland.

Tot slot liet ook het televisieprogramma Kassa onderzoek uitvoeren naar de veiligheid van de betreffende meters. In dit onderzoek van C+B advies en expertise staat dat er ernstige veiligheidsrisico's aan de gasmeters zitten en dat deze zo snel mogelijk vervangen moeten worden.

Er mag geen discussie bestaan over de vraag of een gasmeter wel of niet veilig is. Mensen moeten erop kunnen vertrouwen dat de gasmeter veilig is. Netbeheerders zijn dan ook verplicht dit te borgen in hun veiligheidsmanagementsysteem. Momenteel doet SodM nader onderzoek naar de wijze waarop de netbeheerders hun veiligheidsmanagementsysteem inrichten en toepassen bij de gasmeters. Hieruit moet blijken of de netbeheerders de veiligheid van de slimme gasmeters hebben geborgd. Het gaat hierbij ten eerste om de verificatie van de veilige installatie van vier miljoen geïnstalleerde gasmeters. Daarnaast gaat het om het waarborgen van de toekomstige veilige installatie van de meters.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes